

[Justitsministeren]

mest eksplosivt fra forårsmånederne og indtil i dag.

Denne udvikling, der ikke var uventet, men hvor omfanget nok alligevel har overrasket, har i den senere tid givet anledning til en ganske omfattende offentlig debat. Det er ikke alt, hvad der er kommet frem i den forbindelse, der er korrekt, ligesom jeg heller ikke synes, at debatten fuldt ud har været i stand til at sætte problemerne i det rette perspektiv.

For at bringe klarhed om forholdene har jeg derfor fundet det nødvendigt over for folketinget nærmere at redegøre for den aktuelle flygtningesituation. Jeg føler, at folketinget i den nuværende situation har krav på en sådan redegørelse.

Det er samtidig mit håb, at det herigenem også vil være muligt at pege på nogle af de forhold, der – i hvert fald efter min opfattelse – har været en medvirkende årsag til, at situationen har udviklet sig, som den nu engang har.

2. Loven/lovforslaget

I udlændingeloven, som folketinget vedtog i juni måned 1983, findes bestemmelserne om opholdstilladelse til flygtninge i §§ 7–8.

Bestemmelserne svarer i deres nuværende udformning ikke til det lovforslag, som regeringen fremsatte. På en række ganske afgørende punkter ønskede et flertal i folketinget at gennemføre mere vidtgående bestemmelser. Under behandlingen her i tinget advarede jeg flere gange imod disse ændringer og imod, at Danmark herved påtog sig en i international henseende ensidig og i national henseende uoverskuelig forpligtelse.

Jeg skal senere vende tilbage til disse forhold.

Interessen har i den seneste tid især samlet sig omkring de såkaldte »spontane flygtninge«, det vil sige flygtninge, som normalt enkeltvis eller i mindre grupper selv henvender sig her i landet og anmoder om asyl.

Inden for gruppen af spontane flygtninge må der normalt skelnes imellem konventionsflygtninge og de facto-flygtninge.

Konventionsflygtninge er de udlændinge, der er omfattet af FN's flygtningekonvention fra 1951. Det er – med visse undtagelser – personer, der som følge af velbegrunnet frygt for forfølgelse på grund af race, religion, na-

tionalitet, tilhørsforhold til en særlig social gruppe eller deres politiske anskuelser befinder sig uden for deres hjemland, og som ikke er i stand til – eller på grund af denne frygt ikke ønsker – at søge hjemlandets beskyttelse.

Konventionsflygtninge har efter loven et egentligt retskrav på opholdstilladelse, hvis de søger om det – enten her i landet eller ved grænsen.

De facto-flygtninge er udlændinge, der ikke opfylder konventionens betingelser, men som af lignende grunde som nævnt i konventionen eller af andre tungtvejende grunde ikke bør sendes tilbage til hjemlandet. Også de facto-flygtninge har efter loven retskrav på opholdstilladelse, hvis de søger om det her i landet eller ved grænsen.

Det lovforslag, som regeringen fremsatte i folketinget, og som svarede til indstillingen hos flertallet i udlændingelovsudvalget, var formuleret på en sådan måde, at den liberale praksis, som Danmark igennem en lang årække havde fulgt på dette område, nu blev lovfæstet. Efter lovforslaget skulle derfor alene konventionsflygtninge have et egentligt retskrav på opholdstilladelse. Dette retskrav var dog ikke ubetinget, idet asyl kun skulle gives, såfremt der ikke var særlige grunde, der talte imod det. Danmark er nemlig efter flygtningekonventionen ikke forpligtet til at give flygtninge opholdstilladelse, men alene til at sikre, at de pågældende er beskyttet mod hjemsendelse. Med den foreslåede formulering var det derfor hensigten at sikre en vis dispositionsmulighed, såfremt situationen for eksempel skulle udvikle sig på en måde, der var ganske uforudsigelig.

Ud over dette forbehold havde regeringen endvidere fundet det nødvendigt også at tage forbehold over for tilfælde af masseindstrømning af flygtninge.

For så vidt angår de facto-flygtninge kunne disse efter lovforslaget få meddelt opholdstilladelse, men havde ikke noget egentligt krav herpå.

For at kunne få et mere fuldstændigt indtryk af udlændingelovens bestemmelser er jeg nødt til at fremhæve yderligere et par forhold af interesse.

Det første er af mere teknisk betonet karakter, men dog ganske betydningsfuldt i denne forbindelse. Det drejer sig om det såkaldte »første asyllands princip«,